

Ernek a számnak az ára 30 fillér.

Negyvenhetedik évfolyam.

38. szám.

Debrecen, 1927 szeptember 17.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

A mi kollégiumunk.

A mi kollégiumunk ezelőtt „a magyarországi reformátusok debreceni főiskolája” nevet viselte és országos jelentőségére utalt az épület homlokzatán szerényen pompázó felírás is, amely arról szól, hogy a magyarországi, tehát nemcsak a debreceni, vagy a tiszántúli, helvétziai vallástételt követő ekkleziák adakozásából épült.

Természetesen onnantól fogva, hogy a partikulák teljes gimnáziumokká kiépültek, új s előkelő iskolák keletkeztek, viszont a debreceni ősi kollégium elveszítette legmagasabban ragyogó tagozatait, a különbség közte és más református nagyiskolák közt kevésbé szembeötlő lett, ám azért bizonyára megdobbannak ma is minden magyar református ember szíve, mikor Debrecen nevét hallja s bizonyára első renden azért, mert híres-neves alma materre gondol.

Nos hát minden okunk megvan arra, hogy a debreceni kollégiumnak a változott viszonyok közt is élen maradását biztosítsuk. Ennek a kollégiumnak nem szabad a középiskolák seregében egy szürke egyedé hanyatlani, hanem gimnáziumában és képzőintézetében mintaszerűnek, az egyetemi ifjúság nemzeti és református szellemű nevelésre szolgáló intézeteiben pedig minden hasonló intézményt felülmúlónak kell lenni.

Azaz kellene. Ám Baltazár püspökünknek a kollégium évnyitó ünnepén mondott beszédéből meg kellett értenünk, hogy míg szellemi tekintetben teljesen meg van elégedve a kollégium fejlődésével, anyagi tekintetben nem nézhet teljes bizakodással a jövőbe. A püspök úrnak bizonyára igen alapos oka van erre a nyilatkozatra. Ami annál inkább szomorú, mert intézményeink mindegyike további fejlesztést kíván és mert bevételeink egy része, az államsegélyek fokozatos csökkentésével, további csökkenésnek nézhet elébe.

Pedig azt semmi körülmények közt nem szabad engednünk, hogy ez az ősi büszkeségünk leromoljon, az országos versenyben jelentéktelenebbé váljék.

Ismét hangsúlyozni kell tehát, hogy a kollégium bevételei és kiadásai közt kedvezőbb viszonylat a'akítására van szükség, tudom, hogy semmiféle visszaélés nincs a kollégium vagyonek kezelésében.

Kifogástalan becsületességgel és nagy pontossággal intézik ügyeit. Mikor e tekintetben aggodalmak merültek fel és tápláltattak, az aggodalmakkal keményen szembeszálltam. De igenis voltak méltó kifogások a kollégiumi ügykezelés ellen sokkal előbbi időben is, azóta is hangoztatva: az egész gazdálkodási rendszer nehézkes, lassú, bürokratikus volta miatt. Már a háború előtti időkben hangoztak ezek az azóta még alaposabbá vált észrevételek, persze nem görög tűz mellett, hanem az intézkedésre hivatottak tanácskozási körében. Voltak ideák, amelyeket részben meg sem hallgattak, részben, legalább egyesek, a legkíméletlenebb ellenszenvvel fogadtak és személyük elleni merényletnek akartak felfogni. A hiba itt csak egy és az orvoslás is csak egy lehet, az egész kollégiumi vagyonek kezelést gyorsabbá, elevenebbé, a helyzetekhez alkalmazkodásra képessé kell tenni. Mi mindent jól csinálunk, de mindennel elkésünk. Pedig a földmivelő hiába trágyáz és hiába szánt mélyen, ha késővet és aratni is csak akkor kezd, amikor már a szem fele kipergett.

Ennek az eleven, lüktető életnek a lehetőségét kell megtalálni. Nem lehetetlen az. De nem bizottság kell és nem vizsgálat, ami úgysem állapíthat meg mást, mint amit régen tudunk. Hanem szilárd elhatározás és erős kéz. És ha megtaláltuk, a kollégium szép és lélekemelő ünnepén nem fog búsítani anyagi bajok lehetősége miatti méla hang.

K. B.

A Prespyteri Világszövetség Debrecenben.

Az eredeti program szerint folyó hó 10-én, szombaton délben hozta a gyorsvonat Debrecenbe a Prespyteri Világszövetség keleti ágának Budapesti konferenciázott tagjait. Mintegy százhuszan voltak a kedves és várvavárt vendégek, beleértve magyar kísérőiket is, akik között ott volt dr. Ravasz László püspök, dr. Benedek Zsolt konventi tanácsos, Veress Jenő theol. m. tanár, dr. Vasady Béla pápai theol. tanár, Incze Gábor, a központi rendezőbizottság titkára és még többen. Az állomás I. oszt. várótermében folyt le az első ünnepélyes

fogadtatás, az egyházkerület nevében Szomjas Gusztáv rangidős egyházmegyei gondnok, a város nevében dr. Vásáry István polgármesterhelyettes üdvözlő beszédével, amelyekre Merle d' Anbigné Károly párisi lelkipásztor, a Világszövetség jelenlegi elnöke és Norman Campbell skót lelkipásztor válaszolt. A társaságot külön villamoskocsik hozták be szállóhelyükre, az Arany Bika nagyszállóba, ahol a nagyon hamar és simán lefolyt elhelyezkedés után $\frac{1}{2}$ 2 órakor az egyházkerület adott ebédet a tiszteletükre, mely alkalommal a lelkes és nagyszabású felköszöntőt a vendéglátó kerület nevében Szomjas Gusztáv mondta. Az üdvözlőlet úgy ezen, mint a többi alkalommal, külföldi szokás szerint, az elnök által kijelölt több vendég köszöntö meg, akiknek neveit helyszűke miatt lehetetlen mind felsorolnunk. Délután 3—4 óra közt a vendégek megtekintették a nevezetesebb egyházi épületeket, azután theáztak, pihentek, $\frac{1}{2}$ 8 órakor pedig megjelentek a Kollégium konviktusában, a debreceni református társadalom rendezte gazdag szeretetvendégségen. A konviktus két nagy terme zsúfolásig megtelt a 200-on felüli számú résztvevővel s eleinte egy nagyon kedves bábeli nyelvzavar uralkodott, mely azonban csakhamar a szeretet egynyelvűségét példázó pünkösdi gyülekezetté alakult át. Dr. Ravasz püspök bibliaolvasása és imádsága után Konez Aurélné, leánygimnáziumi igazgatónő üdvözölte nagyon szép beszéddel a vendégeket, akik azt a dr. Erdős Károly kitűnő tolmácsolásában rendkívüli lelkesedéssel fogadták. A társaság a legkitűnőbb hangulatban kb. 10 óra tájig maradt együtt. Másnap d. e. 10 órakor az egész vendégyülekezet ünnepélyes menetben vonult föl a nagytemplomi istentiszteletre. Legelőször Merle d' Anbigné elnök ment föl a katedrába dr. Révész Imrétől kíséretben. Utóbbinak fohásza, magyar bibliaolvasása és bemutató szavai után az elnök franciául olvasott bibliát és elmondta a Kálvin klasszikus bűnvalló imádságát. A Templomegyesület vegyeskarának szép éneke után dr. Doummond edinburghi lelkipásztor, a Szövetség alelnöke ment föl a szószékbe dr. Erdős Károly kíséretével s tartott az utóbbtól tolmácsoltan Róm. 5:8. alapján mélyen a lelkekbe vésső prédikációt. Templomból kijövet a Szövetség holland delegátusai, a többi vendégektől és a helyi gyülekezet nagy tömegétől kísérve, a gályarabok emlékoszlopához vonultak föl, ahol a dr. Cramer utrecht egyetemi tanártól tartott lelkes beszéd után megkoszorúzták az emléket, különösen megható jele- és emlékeként a holland-magyar református testvériségnek. Pontban 12 órakor megkezdődött a presbyterium díszgyűlése a Kollégium dísztermében, ahol a Szövetséget Szele György helyettes lelkész-elnök üdvözölte igen szépen és tartalmasan. Választ, az elnöktől kijelölten, Dawies wales-i lelkipásztor mondott, riadó lelkesedést keltve különösen a „wales-i bárdok“-ra tett célzásaival. Majd felolvastatott, magyarul és angol fordításban, dr. Baltazár Dezső püspök-lelkészelnöknek a presbyteriumhoz intézett levele, amelyben mindenek sajnálatára bejelentette, hogy hitvestársának aggasztó beteges-

kedése miatt kénytelen távolmaradni ez összejöveteltől. Ezután magyar, angol, német és francia nyelveken felolvastatott a presbyterium ünnepélyes határozata, mellyel a Szövetség látogatásának nevezetes tényét jegyzőkönyvében megörökíti, majd, az elnök felszólítására, egyik vendég mélyhatású és szívbőljövő imádságot mondott a beteg főtiszteletű asszonyért, minden szenvedőkért s az egész gyülekezetért, $\frac{1}{2}$ 2 órakor a református egyház adott ebédet a delegátusok tiszteletére, ahol Nagy József min. tan., főgondnok emelt rájuk poharat, fiatalos tüzzel elmondott lelkes és lendületes köszöntőben. D. u. 3—4-ig a Kollégium kapujában Karai Sándor igazgatótól elmondott szíves üdvözlés után a kollégiumi könyvtár megtekintése, majd thea következett; 5 órakor az egész társaság újra felvonult a Nagytemplomba, ahol ez alkalommal csak alig valamivel volt kisebb közönség, mint a zsúfolt délelőtti istentiszteleten. Itt Molnár Ferenc lelkész nagyon szép imádsága után Hamilton, a Szövetség designált főtikára ismertette Incze Gábortól tolmácsoltan a Szövetség lényegét, munkáját és céljait, különösen az ifjúsághoz intézve lelkes, buzdító szavakat; azután a Templomegyesület vegyeskarának éneke következett, majd Baxter glasgowi lelkipásztor lépett a szószékre, aki Takaró Géza newyorki esperes-lelkésztől tolmácsoltan magasztosan szép evangélizáló beszédet mondott János ev. 19:38. versének néhány szava fölött. Újabb pompás karének után dr. Erdős Károly imádsága és áldása rekesztette be méltó módon az istentiszteletet, mely szemmeláthatólag mély benyomást tett a hatalmas közönségre. Este 8 órakor a családi okból távolmaradni kényszerült dr. Vásáry helyett dr. Csürös Ferenc tanácsnok üdvözölte a vendéglátó civitás nevében a Szövetéget frappáns, rögtönzött beszéddel, amelyre több lelkes és megértő felszólalás következett, legutoljára dr. Lang Ágost hallei egyetemi tanár, a református keresztyénség történetének világhírű szaktudósa részéről. Hétfőn 9—11-ig a Világszövetség folytatta a Budapesten félbeszakított konferenciáját: az előadók Cockburn skót és Gantier belga lelkészek voltak, akik érdekesítő javaslatokat tettek arra nézve, hogyan lehetne a Világszövetség munkáját ismertebbé tenni s a kebelében élő református egyházakat egyre közelébb hozni egymáshoz. Az előadásokat és azok tolmácsolását rövid eszmecsere követte, majd a debreceni vendéglátás iránti köszönetmondással és a debreceni egyházért való buzgó imádsággal zárult az ülés. A pályaudvarhoz újra külön villamoskocsikon vonultak ki s itt, a vasúti kocsikban való elhelyezkedés után, egy nagyon megható jelenetben, Merle d' Anbigné elnök mondott meleg köszönetet a debreceni konferencia rendezőinek, dr. Erdős Károlynak és dr. Révész Imrének. Utóbbinak válasza után, melyet a nagy magyarbarát, dr. Webster J. M. tolmácsol, magyarok és idegenek kézfogással kört alkottak s úgy énekeltek el — szem nem maradván szárazon — egy, a skótoknál szokásos búcsú-zsolozsmát. A lassan kigördülő hosszú gyorsvonat, melyből kalapok és keszkenők egész sora

lengett ki búcsúköszöntésül, kétségtelenül a kedves emlékek egész raját vitte is magával, meg hagyta is Debrecen földjén.

R. I.

Presbíteri Konferencia és ORLE- gyűlés Budapesten.

Abból az alkalomból, hogy a presbíteri világszövetség keleti ága ez évben Budapesten tartotta gyűlését, ugyanazon időre és ugyanoda hivatott egybe az országos református lelkészegyesület rendes évi közgyűlése és a második országos presbíteri konferencia is.

A presbíteri világszövetség tagjai szeptember 3-án este érkeztek Budapestre a bécsi hajóval és részben már Bécsben, részben Budapesten fogadták a helyi rendező bizottság tagjai, kiknek élén Ravasz László püspök, Benedek Zsolt konventi tanácsos és Boér Elek közigazgatási bíró, egyházi közéletünknek ez a régi és kiválóan mozgékony tagja állottak. A világszövetség konferenciáiról úgy a napilapok, mint a Budapesten megjelenő egyházi lapok részletesen beszámoltak. Mi itt — akiknek feladatunk elsősorban a szövetség debreceni tartózkodásáról számolni be — ismétlésekbe nem kívánunk becsúszni. Csak annyit hangsúlyozunk, hogy a református egyházi köröknek és általában a református társadalomnak, úgyszintén a székesfővárosnak és a kormánynak a vendégek fogadása körül kifejtett buzgólkodása nemzeti szempontból is értékes cselekedet volt, mert a világszövetség tagjai rokonszenvének megnyerése nemzeti ügyünk szempontjából többet ér, mint el nem olvasott vagy észre sem vett hírlapi cikkek és röpiratok íratása és szétküldése. Ezek az emberek, a mi kedves vendégeink és hittestvéreink a maguk hazájának legszélesebb köreivel, és pedig mindenféle foglalkozású emberekkel, érintkeznek s ezáltal jobban elterjeszthetik a mi igazságainkat, mint a hivatalos diplomácia, vagy mint a tudósok szaktestülete. Persze ehhez az eredményhez azonban az is kell, hogy ők maguk itt a helyzetbe jutottak legyenek, hogy helyes és eléggé részletes információt szerezzenek, mert a félismeret mindig rosszabb a semmi ismeretnél. Azért igen nagy szolgálatot tettek úgy egyházunknak, mint hazánknek azok, akik nem kímélve a fáradságot és töredelmet, a világszövetség tagjainak társaságául szolgálni igyekeztek.

A nagy és világjelentőségű esemény mellett sem törpült el a hazai presbíterek és lelkészek gyűlése. Vasárnapra, amikor az országos presbíteri értekezlet napja volt, esőre fordult az idő, ami természetesen zavaróan hatott, különösen az olyan külsőségek tekintetében, mint aminő a templomból a Szabadságtérre felvonulás volt. Dehát a mi erőnk úgy sem a külsőségekben van, és az meg, ami a szellemet táplálja, olyan volt, hogy a legmagasabbra fokozott igényeket is kielégíthette. Mindhárom templomban magasztos és megható volt az istentisztelet. Mindegyik helyen olyan prédikáció hangzott el, amit bátran lehetett volna

a világ bármely nyelvére fordítani, a legnagyobb nemzetek fiai is gyönyörködtek volna benne és szívesen vállalták volna a maguk nemzeti kincséhez tartozónak. A Kálvin-téri istentiszteletet a rádió is továbbította szét és a nagy templomi gyülekezeten felül számos ember lelkét emelte az Egek Urához ez az egyszerűségében valóban impozáns istentisztelet.

Istentisztelet után megkoszorúzták a szabadságtéri iredenta-szobrokat. Delután pedig megvolt a nagy értekezlet, melynek kiemelkedő eseménye Baltazár püspök beszéde volt. Ebben kemény szavakkal mutatott rá a magunk hibáira, úgy egyházi, mint állami életünk vonatkozásaiban. Beszédének az a része, mely a felekezeti viszonyok körül tapasztalható bajokra mutatott rá, a túlsó oldalon a szokott türelmetlenséggel fogadtatott és Bangha páter a római katolikusok kalocsai naggyűlésén olyan hangon válaszolt a beszéd eme részére, amely hang sem a keresztyén szeretettel, sem a papi műveltséggel nem fér össze.

Úgy a presbíteri konferencia, mint a lelkészegyesület közgyűlése egyébként programmszerűen folyt le.

Közélet

Belmissziói jegyzetek.

— Második megjegyzés —

Lapozgassunk tovább a beregi egyházmegye gyülekezeteiből beérkezett belmissziói jelentéseket. Keressünk egy olyan kérdést, mely szorosabb kapcsolatban áll az iratterjesztéssel, tehát mintegy folytatása az „Első megjegyzés”-ben tárgyalt témának. Meg is van. Szóljunk valamit a biblia-terjesztésről s annak látszólagos akadályairól.

Az iratterjesztés kérdéséről már többször írtam itt is, ott is. De valahányszor ennek lehetőségéről s akadályairól beszélek, úgy érzem, mintha nyitott ajtót döngöznék, vagy szélmalom harcot folytatnék azokkal, kik mindig elméleti akadályokkal fedezik téllenségüket, de a gyakorlatban még az első kísérletig sem jutottak el. Ha mostanában egyik-másik társunk az iratterjesztésről hall, vagy olvas, rögtön a belmissziózás réme jelenik meg előtte s elfelejti még azt is, hogy esztendővel ezelőtt ő is gyakorolta ennek egyik legkönnyebb, legegyszerűbb, de egyszersmind legfontosabb ágát, bibliát osztogatott a konfirmándusoknak, vagy a házasságra lépő, új pároknak. Ez a bibliaajándozás. S ma miért nem ad? Miért nem adott 1926-ban? Mi a magyarzata annak, hogy ez a régi áldozatot alig jelentő, igen fontos szokás elmaradt s a jelentések szerint, egész egyházmegyénk területén alig akad két egyház, hol még ez a gyakorlat fennáll, vagy visszaállítatott? No de másfelé sem sokkal rózsásabb az állapot. Éppen azért szinte csodával határos, hogyan tudott a Britt- és Külföldi Bibliatársulat 1926. évben, csak ezen a Csonkamagyarországon 49,248 bibliát eladni, amikor a terjesztésben oly

vérszegény ambícióval vesz részt a hivatalos egyház?

Mindenekelőtt szögezzünk le egy pár nagyon egyszerű igazságot. A bibliánál fontosabb terjeszteni való nincs. Ez a mi hitünknek a pillére, a reformáció alapja s örök forrása. A lelkésznek nem kell házalni, nem kell vevőt keresni, egyszerűen csak ki kell osztani — mielőtt megismertette! — a konfirmándus növendékeknek, vagy új házasoknak. Mi hát az akadály? Már hallom, már jegyzetemnek az elején suttogta valaki: a pénz, a pénz!...

Ideje, hogy szemébe nézzünk ennek a pénznek. Vegyünk elő ceruzát s számítsunk. Vidéki gyülekezeteink átlagos létszáma 1000. A konfirmándusok évi átlaga 15, áttérőké, új házasoké 15, összesen 30. Kell 30 biblia. Egy újszövetség ára ma 65 fillér; summa summárium: szükség van e címen 20 pengőre. Nem lehet tagadni, hogy tekintélyes összeg egy 1000 lelkes, szegény gyülekezetben.

De számoljunk tovább, mert most jön a fedezet. Ha a 20 pengőt elosztjuk az esztendő 50 vasárnapjára, egy alkalomra esik 40 fillér. No ez már nem sok. Ezt a csekély összeget kell minden vasárnap biztosítani s egy meghatározott helyen összegyűjteni. Ez a meghatározott hely: a templomi persely.

Most veszem észre, addig szoroztunk s osztottunk, hogy elérkeztünk a jelentő-ívek egy másik, nagyon szomorú tanulságához: a templomi perselyadakozás teljesen ki ment szokásból! Még csak az úrvacsorai alkalmak őrzik emlékeit. Hát lehet és szabad? Ilyen könnyen s felelősség nélkül elsikkadhat kálvini istentiszteletünk egyik leglényegesebb alkotó része, az alamizsnálkodás?!...

Aki azt hiszi, hogy ez a vasárnaponkinti adakozás nem egyéb, mint kellemetlen gyűjtési alkalom, vagy indirekt egyházi-adó behajtás, olvassa el a következő bibliai részeket: Luk. XXI. 1—4.; II. Korinth. IX. 12—14.; Róm. XII. 1—2. verseket. Könnyen meggyőződhetik mindenki, hogy egy templomnak lehet bármilyen magas tornya s akármilyen szépen szóló orgonája, mégsem templom az, ha ajtajából hiányzanak a perselyek. Ezek az egyszerű, szerény eszközök az igazi próba-kövei a mi keresztyén életünk hálájának és buzgóságának. Azért az adakozásra való felhívást nem sorolhatjuk a közönséges hirdetések közé.

Jól tudom, hogy istentiszteletünk e lényeges alkotórésze a leromlott pénz korszakában, a háború és forradalom idején maradozott el. De mi akadály van annak, hogy most, talán a legközelebbi vasárnapon visszaállítsassék? Nem kell ide más csak egy presbiteri gyűlés, ahol bejelentjük s felkérjük a tagokat, hogy velünk együtt ők járjanak jó példával elől. Aztán a gyülekezet előtt ismeretjük az adakozás fontosságát alkalmi beszédben. Aki nem tud alkalmasabbat írni, jó lélekkel ajánlhatom Bereczky Albert „Az adakozás“ című beszédét; megjelent a Református Igézhirdető V. évf. 5. számában. Csak ennyi szükséges ahhoz, hogy a pókhálóval beszótt, elárvult perselyek ismét hirdetői

legyenek, a gyülekezeti élet buzgóságának és szerény gyűjtőgetői azoknak a 40 filléréknek, amiknek hiánya eddig egyetlen akadálya volt az iratterjesztésnek. Vajjon merjem-e remélni, hogy több akadály már nincs?!...

Mi történt itt? Kik adják a 40 filléreket? a pénzt? A gyülekezet tagjai. Kik kapják a bibliákat? A gyülekezet gyermekei. Ime a pénz átértékelésének folyamata. Így lesz a pénzből biblia, — anyagból lélek, — a Mammon életromboló hatalmából megszentelt, boldog életnek örök forrása. Nem érzed-e, hogy Isten neked is kezedbe adta a csoda-vezzőt, mellyel Mózes a kősziklából vizet fakasztott? Nem érzed-e, hogy nálad van letéve a „kulcsok hatalma“? Óh, be jó lenne, ha elállana szívednek s lelkednek mentséget kereső szélmalom kereke s megteljesednék boldog hálával, szent örömmel, az elhivatás nagy és komoly felelősségével!...

Tiszaszalka.

Kelemen Gyula,
e. m. belm. előadó.

Irodalom

Hárfák és arany poharak. Írta Nagy Sándor *parasznyai ref. s. lelkész 1927. A szerző kiadása. 8° 85 lap. Ugyanő: Nem a magatokéi vagytok. 1927. kis 8° 14 lap.* A szerző, aki jelenleg sájozszeptéteri lelképásztor, szépkiallítású kötetében (Sylvester-munka!) 16 homiliát és 5 imádságot, a kis külön füzetben pedig egy jókora terjedelmű prédikációt ad. Írásaiból kitetszőleg bibliai és poétai lélek. Mondanivalóit meggyőződéssel, melegen és színesen terjeszti elő. De az igazi igézhirdetéstől még messze áll, éppúgy, mint az igazi imádkozástól is. Az Ige objektivitása annyira eltűnik még féktelen szubjektív lirizmusa mögött, akárcsak a bástya kőóriás i a rájuk futott folyondárban. Belletrisztikus hajlamainak még nem tud parancsolni s ezek akárhányszor messze ragadják építő célkitűzésétől. Maga is érzi ezt a hibáját, de egészen különös módon próbálja ellensúlyozni, a *stílus* bíbelicitással. Csak úgy hemzseg helyelközettel írásaiban a sok *keresett* ótestamentomi vonatkozás, amelyek első hallásra még a bibliaolvasó embert is zavarba ejtik, nem tudván, hová tegye őket, mennyivel inkább a templomi gyülekezetet, amelynek nagyobb része, fájdalom, sokszor még a legelemibb biblikus vonatkozásokkal sincsen tisztában, nemhogy Hesbonnal és Eleáléval, az engedő szőlőkkel meg a hadadrinmoni sírásokkal tudna mit csinálni! Ez a kanaáni nyelv meg a vele szeszélyesen váltakozó modern esztéta-prédikátorstílus — mely, képekkel, hasonlatokkal agyonterhelve, akárhányszor válik érthetetlenül bombasztikusá — még legszebben elgondolt és legjobban koncipiált darabjait is tönkreteszi. Az igazi imádság is egészen más, mint az a kötetlen formájú líra, amelyet ő nyújt a különben szépveretű „arany poharaiban.“ Ha a szerző ama nagy költségeket, amelyeket e zsengei kiadására fordított, néhány egészen klaszikus hazai és főként külföldi prédi-

kációskötet beszerzésére szánta volna, határozottan jobban gyümöleszött volna pénze magának is, de végeredményben másoknak is. Azonban még most sem késő, mert nyilvánvaló tehetsége van, amelyet kötelessége nem mindenáron való „irodalmi“ szerepléssel elfecsérelni, hanem komoly tanulással és szigorú önkritikával fejleszteni. *ri.*

Pestalozzi. *Halálának századik évfordulójára. Írta dr. Veress István a debreceni református tanítóképzőintézet igazgatója.* E füzet mint külön lenyomat jelent meg a debreceni református tanítóképzőintézet 1926—27. iskolai évi Értesítőjéből. A munka tulajdonképpen emlékbeszéd, amely 1927 február 17-én tartatott a kollégium dísztermében. Szerző fölhasználja a legújabb német Pestalozzi kutatók (Schäfer, Eberhard, Seidel, Justi) munkáit. Részletesen tárgyalja Pestalozzi új humanizmusának a magyar tanügyre gyakorolt hatását, továbbá azon kérdést: minő jelentősége van Pestalozzinak korunkban.

Általános földrajz. *A tanító- és tanítónőképző intézetek I. osztálya számára írta dr. Ecsedi István tud. egyet. m. tanár, tanítóképzőintézeti tanár.* Rég óhajtott szükségletet elégít ki ez a tankönyv. Tudvalevőleg az 1925. évi tanítóképzőintézeti Tantervnek megfelelő földrajzi könyvek mind ezigdig nem voltak. E munka 8 fejezetre oszlik: I. A földfelszín áttekintése. II. A meteorológiai jelenségek. III. A tengerek és tavak élete. IV. A folyóvizek élete. V. A földkéreg élete. VI. A föld mint égitest. VII. A föld ábrázolása. VIII. A fizikai földrajzi ismeretek összefoglalása földrészek szerint. Az értékes könyvet igen sikerült ábrák díszítik.

Módszeres testnevelési vezérkönyv. *Tanítójelöltek, tanítók és levante-vezetők számára 110 eredeti ábrával, írta Somorjai László debreceni református tanítóképzőintézet testnevelő tanára.* Ára 5 pengő 50 fillér. Ezen a konventi tankönyvbizottság által elfogadott könyv új irányt jelölt a népiskolai tornatanítás mezején, amely eddig meglehetősen el volt hanyagolva, de egyáltalán utmutatást ad a levante-oktatóknak is. Hisszük, hogy ezen ügyesen és sok odaadással megszerkesztett könyv hathatósan elő fogja segíteni testnevelésünk ügyét. Az itt felemlített négy könyv kapható Debrecenben a „Méliusz“ könyvkereskedésben.

Hortobágyi életképek. *Írta dr. Ecsedi István tanítóképzőintézeti tanár.* A 103 lapra terjedő munkában 28 elbeszélés, illetőleg néprajzi leírás van a hortobágyi életből. A kiváló szerző, mint a Hortobágy-pusztá legalaposabb ismerője, ebben a könyvben összegyűjtve adja a különböző lapokban megjelent leírásait, amelyek eredeti magyarossággal élvezetes irányban vannak megszerkesztve. E könyv méltó helyet foglalhat minden ifjúsági könyvtárban.

Halottaink

Özv. Terhes Barnáné Beszterczey Hermin, néhai Terhes Barna sárospataki lelkész özvegye, 41 évi özvegysége után, Miskolcon hosszú betegeskedés után elhunyt. Áldott legyen emlékezete!

Különfélék

Baltazár Dezső püspökünk szeptember 17-én indul a szatmári egyházmegyében júniusban betegsége miatt félbemaradt generális vizitáció befejezésére, Szept. 25-én tér onnan vissza.

A leánynevelő intézet évnyitó ünnepe szeptember 14-én volt a Kossuth uccai templomban. A négy iskola — gimnázium, tanítónőképző, polgári iskola, elemi osztályok — növendékei úgy megtöltötték a templomot, hogy alig maradt hely a szülők és más érdeklődők számára. Szele Miklós vallásnár mondott nagyon értékes, rövid predikációt s utána szép imádságot, majd Szele György igazgatótanács elnök nyitotta meg az évet, mely — amint jelezte — az újjáalakulás éve lesz a létszömbön álló nagy építkezés révén.

A debreceni református elemi iskolák növendékei számára szeptember 14-én délelőtt 8 órakor válamennyi templomban tanévet kezdő istentiszteletet tartottak.

Mezőssy Béia egyházkerületi tanácsbírónk Újfehértón a Kriston Endre címzetes püspök tiszteletére adott chében nagy beszédet mondott, melyben a vallásfelekezetek közötti béke megbontása ellen beszélt.

A kollégium évnyitó ünnepe szeptember 13-án volt. A nagytemplomban dr. Erdős Károly lelkész-képzőintézeti igazgató mondott felemelő imádságot. Az oratoriumban pedig, ahova a templomból vonult a közönség, Karai Sándor kollégiámi igazgató nyitotta meg a tanévet értékes beszéddel, melyben gyönyörűen emlékezett meg a kollégium nagy főgondnokáról, gróf Degenfeld Józsefről. Beszéde végén üdvözölte az egyházkerületi elnökséget, a debreceni egyházat és Debrecen szabad kir. város képviselőit. A beszédre előbb Baltazár Dezső püspök válaszolt tőle megszokott nagyhatású szavakkal, üdvözölve a tanárokat és buzdítva az ifjúságot s ígérve az egyházkerületi elnökség állandó, buzgó támogatását. Majd dr. Csürös Ferenc városi tanácsos köszönte meg az üdvözlést és emlékezett meg kegyeletesen gróf Degenfeld főgondnokunkról. A debreceni egyház vezetői közül püspök úron kívül más nem volt jelen s így erről az oldalról külön válaszáadás ez alkalommal elmaradt. A szép és lélekemelő ünnepen jelen volt püspök úr mellett az egyházkerületi főgondnoki teendőket ellátó Szomjas Gusztáv e. m. gondnok is és az egyetem tanárai közül ez úttal igen sokan.

A Soli Deo Gloria szövetség legutolsó közgyűlésén kimondotta, hogy mint autonóm tagmozgalom, csatlakozik a Keresztény Ifjúsági Egyesületek Nemzeti Szövetségéhez. Ezzel a fontos lépéssel a diák és nem diák ifjúság közéletének kérdése igen szerencsés formában nyert megoldást.

László Imre, városunk és egyházkerületünk nyomdavállalatának kiváló munkása, a szedőosztály főnöke, szeptember 1-én töltötte be ötvenedik évét annak, hogy ebben a nyomdában dolgozik. Mint tizennégy éves ifjú állott be a nyomdavállalathoz, ahol az atyja hatvan éven át volt nyomó mester. 1887

szeptember 1. óta megszakítás nélkül ennek a vállalatnak dolgozik és nagy szakértelmével, fejlett ízlésével, pedáns rendszeretével mintaszerűen vezeti a rábizott osztályt. Lapunk készítésében is nevezetesen részt vesz és nem csak mint metőr, hanem részben mint szerkesztőségi tag is, aki hely szüke idején — ami sokszor előfordul — nagy hozzáértéssel és tapintattal segít elrendezni a bennmaradható és a kimaradásra ítélt anyagot. Egyébként ötven éves szolgálata után is cédrus-egyes, erőteljes, friss férfi, aki, ha van még kedve dolgozni, még sokáig végezheti Isten segítségével munkáját. Munka ársai vasárnap este ünnepélyt rendeznek a tiszteletére és bizonyára minden oldalról felkerekedik jó kívánságaikkal az érdemes embert, így elsősorban a vállalat tulajdonosai is, a város és az egyházkerület, amelyeknek annál több gyönyörűsége lehetik benne, mert gyökeres debreceni és hűséges buzgó ember.

Református keresztszülők. A Magyarországi Református Egyház Egyetemes Konventjének 1927. évi 27. sz. határozata szerint keresztszülők csak református vallásúak lehetnek. A keresztszülőnek fogadalmat kell tenni a keresztelési szertartás alkalmával, hogy a gyermek református vallásban leendő neveltetéséről gondoskodik és arra ügyelni fog. Ezt a fogadalmat csak az teheti le, aki hitelveink szerint él, más vallásúakat keresztszülőkkül anyakönyvünkbe nem jegyezhetünk be.

A papi ruha. Kedves szerkesztő uraim, nem mondhatnám, hogy valami lelkes híve vagyok a reverendának, vagy az uniformisnak és az a meggyőződésem, hogy a ruházatkodásnak is egyéninek kell lenni. De úgy látszik, az egyéni öltözködést, vagyis az ember helyzetéhez, foglalkozásához, munkájához, testi és lelki tulajdonságaihoz szabott ruházat kiválasztását csak az ízlésnek igen fejlett fokán lehet megvalósítani, mert különben az egyéni öltözködés ízléstelenségbe vagy épp komikumba megy. A második országos presbiteri értekezlet alkalmával végig néztem az uccai felvonulást. No itt alkalom volt az egyéni ruházatkodásban gyönyörködni, ami természetes is, hiszen presbiterünk a legkülönbözőbb foglalkozású emberek sorából valók. De voltak a menetben lekipásztörök is szép számmal. Némelyik szolgálati ruhában. Jó. Más egyszerű, sötét ruhában, nem vételve magát észre, hogy pásztorok, vagy csak kormányzó presbiter-e. Ez is jó. De voltak némelyek sajátos, felemás öltözetben. Nem szólva arról a tiszteletes atyafiról, aki a Múzeum-körúton a csepergő e-ő ellen a fejére borította a palástját, ahogy az asszonyok szokták a szoknyát, — különösen hatottak a palást nélkül és mégis papi süvegben lépkedő alakok. — Azt hiszem minden nézőnek a figyelmét magára vont a szép nagy szál papi ember, aki kurta zakóját végig kigombolta, hogy fekete bársony mellény annál jobban kivirítson alóla s a palást nélküli kurta zakóhoz feltette a bársony süveget. Hát jó, hogy nem akar külön

kalapot is hozni. De akkor a papi süveget is csapja a hóna alá, mert az csak a palásthöz pászol. Már csakugyan nyilvánvaló, hogy a papjaink öltözködését szabályozni kell. Vagy úgy, hogy pontosan körüllet papi ruhában tartoznak megjelenni a nyilvánosság előtt, vagy úgy, hogy nem szabad az öltözetükön semmi olyasnak lenni, amiből a papi mivoltukra következtetni lehet. Mert ez így nem jól van. Tisztelettel:

Világi.

Orgonaszentelés Újlétán. Nagy öröme volt az újlétai gyülekezetnek szept. 11-én. Rég óhajtott vágya teljesült, mikor az ezelőtt 2 évvel beszerzett új harangja után most ujonnan beszerzett orgonájának szentelési ünnepélyére gyűlhetett fel a templomba, amely zsúfolásig megtelt. A virágokkal gyönyörűen feldíszített új orgonán Nagy Ferenc helybeli kántortanító játszott. Ezután Kiss Ferenc egyetemi tanárnak, a helybeli ref. lelkész édesapjának lelkeket Istenhez emelő, buzgó, mély hitből fakadó imája következett. Az ígét Lévy Mihály Bihar-érmelléki esperes hirdette a CL. zsolt. 1. és 4. verse alapján. A gondolatokban gazdag, mélyen szántó beszéd a hívekre nagy hatással volt. Emelte az ünnepélyt az a gyönyörű szertartási beszéd, amellyel Kiss Ferenc egyetemi tanár két újszülött kisedet megkeresztelt. Délután Nagy István földesi ref. tanító, a helybeli lelkész apósa tartott a naini ifjúról szóló bibliai rész alapján szívet, lelket megható beszédet. Az orgonát, amely párját ritkító erős és szép hanggal rendelkezik, az Augster cég készítette és 3600 P-ért szerezték be az aldozat-kész hívek, agilis lelkészek: Kiss Sándor fáradságot nem ismerő buzgólkodásával.

Új alapítvány a sárospataki főiskolának. Dr. László Ferenc egy sárospataki diák tanulmányainak elősegítésére évi 500 pengőt bocsátott a főiskola rendelkezésére.

A cseh közoktatásügyi miniszter rendeletben tiltotta meg az iskolába járó leányoknak a kirívó ruhaviseletet, valamint a puder és ruzs használatát. Ime onnan is lehetne jót tanulni.

A nagykanizsai református egyházközség, mely a nyugati határszélen hitfelekezetünknek és a magyarságnak végvára, belügyminiszteri engedélyt kapott országos gyűjtésre, hogy szűk imaterme helyett templomot építhessen.

Hajduszoboszlón a hősök szobrát október első hetében leplezik le. A szobor bizottság erre az alkalomra meghívta a kormányzó urat is. A templomi szolgálatot, valószínűleg Soltész Elemér püspök végezi.

Hivatalos értesítés.

852—1927 gh.

Az érdekelteket ez úton értesítem, hogy az állami iskoláknál működő összes lelkész és tanító urak, mint hitoktatók óradíjai a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 46,059 számú utalvány-

RUN JÓZSEF késművész és műköszö-űs Debrecen, Széchenyi-utca 1. sz.

rendeletével folyósított 6240 pengő keretén belől szétosztattak s hogy eme 1926/27 tanévről utalt óradíjak Főtiszteletű és Méltóságos Püspök úrnak 1974—1927. szám alatt kelt intézvényéhez képest az egyházkerületi gazdasági hivatal által minden igényjogosult címére külön-külön postautalványon megküldettek. A megtett számítás szerint egy-egy óra 11 pengővel díjaztatott.

Debrecen, 1927 szeptember hó 16-án.

Varga Pál,
egyházkerületi számvevő,
a gazdasági hivatal vezetője.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a lapfőigazgató:
Dr. KUN BÉLA.

Takarékpénztári csekkszámia 43,916.

Pályázat.

A balmaznémetújvárosi ref. egyház pályázatot hirdet a nyugdíjazás folytán megüresedett II-ik rendes tanítói állásra.

Fizetés: Lakás és kert természetben.

Készpénz az egyház pénztárából az alapfizetés 25%-a.

Kötelesség: Az iskolaszék által kijelölt osztályok tanítása, belmissziói és népművelődési munkában lelkész utasítása szerint részt venni.

Menekültek és B) listások előnyben. Kellően felszerelt pályázati kérvények október hó 1-ig alulírottához küldendők. Választás október 2-ikán, az állás azonnal elfoglalandó.

Balmazújváros.

Molnár Béla,
isk.-széki elnök.

A nyíregyházi egyházközség mint állandó káplántartó hely, segédlelkészt keres és kéri, hogy ha erre valaki reflektálna, szíveskedjék levélben jelentkezni.

A nagydobosi (Szatmár m.) ref. egyház a II. tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: megfelelő lakás, kerttel, 10%-os hozzájárulás az egyháztól, államsegély. Kötelessége: az I—II. vegyes osztály, vagy a presbitérium által kijelölt osztályok tanítása, akadályoztatás esetén lelkész és kántor

helyettesítése, belmissziói munkában segédkezés. Csak férfitanítók pályázhatnak. Menekültek, B-listások előnyben részesülnek. Pályázati határidő e lap megjelenésétől számított 8 nap. Állás azonnal elfoglalandó. Kellően felszerelt kérvények a lelkészi hivatal címére küldendők. Válaszbélyeg csatolandó.

Egyháztanács.

A nyírbogdányi ref. lelkész segédlelkészi állásra pályázatot hirdet. Fizetése havi 80 pengő. Lakás (mosás és világításon kívül teljes ellátás). Az állás október elsején elfoglalandó.

SZÁNTÓ JÓZSEF

papi-, úri- és egyenruhakészítő szabó-cég
Hódmezővásárhely, Fő-tér (saját ház).

Számos elismerőlevél művészi, jó munkáért.
Éremkitüntetések különböző kiállításokról.

Legcélyszerűbb ajándék lelkész urak részére a palást.

Cégem eddig 5000 palástot szállított s munkáinkért a legnagyobb haszon és jutalom az elismerőlevelek voltak.

Kérem a nőegyezségek, presbitériumok hasonló ajándékrendeléseit.

Igen tisztelt Szántó úr!

Gyülekezetünk által rendelt papi palást és süveg, melyet f. hó 10-én adtuk át nagytiszt. Szécsy István szeretett lelkészünknek, esodálatraméltó volt az elragadtatás, úgy a lelkész úr, mint az érdeklőt gyülekezeti tagok gyönyörködtek benne. Tolmácsolom is gratulációkat, — amely alkalmalal üdvözöljük Szántó urat és köszönetet mondunk azért, hogy szeretett lelkészünk megajándékoztatására oly szép, izléeses és finom munkával ellátott palástot küldött.

Mégegyszer szívből üdvözöljük és gratulálunk.

Mikepéres, 1927 jul. 13.

A presbitérium nevében

Szakács Andor,
el. isk. igazgató.

„DANKÓ” Temetkezési Vállalat

(Tulajdonos: EKLI JÓZSEF.)

DEBRECEN,

KOSSUTH-U. 6. SZÁM.

Telefon: nappal 322.

Telefon: éjjel 66. sz.

M. kir. Tisza István tudományegyetemi klinikák, Állami gyermekmenhely, Honvédkórház, Református ápolda, Debrecen szabad királyi város szállítója.

TELEP ÉS KOPORSÓGYÁR: DOMB-UTCA 16. SZ.,

hol éjjel is a gyászoló közönség rendelkezésére állunk.

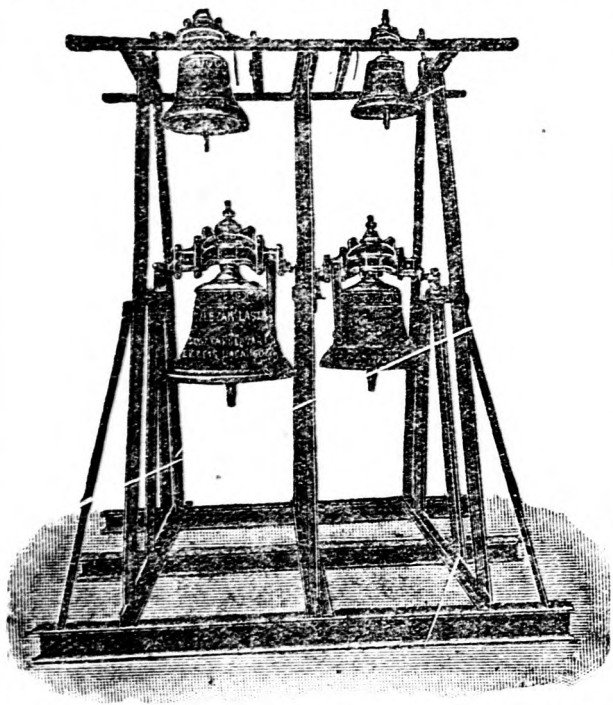
Olcsó árak. ♦ Szolid kiszolgálás. ♦ Előnyös fizetési feltételek. ♦ Temetéseket vidéken is vállalunk.

Debreczeni István
órasmester
Debrecen, Péterfia-u. 8.
Speciális órák javítása
Mindennemű órák raktára.
Az 1926. évi debreceni iparkiállításon díszoklevéllel, a budapesti orsz.kiállításon aranyéremmel kitüntetve.

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang-ércöntöde, harangfelszerelés és haranglábgyártás
BUDAPEST, VI, FRANGEPÁN-UTCA 77. SZ.
(Saját házában). A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ÓR-
HAZ” megállóhely A) B) C) J) kocsikkal. Telefon: Lipót 913-53

Az 1900. évi párizsi világ-, 1921. és 1923. évi vas- és gépipari kiállításon aranyéremmel kitüntetve. Számos egyházi elismerőlevél és az 1925. Orsz. Kézművesipari Tárlat versenyén a m. kir. korm. díszoklevéllel kitüntetve és az 1926. évi kézműipari kiállításon a m. kir. kormány által díszoklevéllel kitüntetve.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

A háztartás, mezőgazdaság és ipar körébe vágó
összes vasárú

állandó nagy raktára.

Telefon 6.

„Méliusz”

könyv-, zenemű-, papir-
és írószerkereskedés

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalatának, könyvkiadóhivatalának, könyvkötészetének, vonalozóintézetének stb. városi irodája

Debrecen, Ferenc József-út 26.

TELEFON: 2-70. SZÁM.

Könyv-osztálya

szállít bárhol hirdetett könyvet, tankönyvet, folyóiratot, zeneművet, térképet, iskolai szemléltető képet stb.

Levélbeni megkeresésre kimerítően válaszol és ajánlattal szolgál.

Papir- és írószer-osztálya

nagy raktárt tart a bel- és külföldi gyárak készítményeiből. Saját készítményei a füzetek és rajztömbök. Szabadalmazott kétszínű vonalzott elemi füzetek, piros-kék vonalzással, melyek megkönnyítik a kis gyermeknek a vonalrendszerben való tájékozódást.

Eltörhetetlen „EMATA” valamint palatáblák, rajztáblák, szivacsok, kréták, festékek, írónok, írotollak, tenták, körzők, iskolai felszerelések, padba való tentatartók, tolltartók, könyvszijjak, színes írónok, radirok, rajzszegek stb. stb.